

punkt. Mine Udtalelser i Gaar, der fremgik af et ret indgaaende Studium af hele dette Emne, var paa ingen Maade af nogen op-hidsende Karakter. De tilsigtede kun at give min virkelige, begrundede Overbevisning som Svar paa det direkte Spørgsmaal, det ærede Medlem Hr. Holstein rettede til mig forleden Dag, og det glædede mig ogsaa at høre, at det ærede Medlem Hr. Holstein havde forstaaet, at det var det, jeg tilsigtede, og det *alene*. Hvis derfor andre ærede Medlemmer har ventet, at jeg nu skulde benytte den enestaaende Lejlighed som sidste Taler til at opfanatisere Stemningen og holde et demagogisk Foredrag til Fordel for det kommende kommunistiske, bolschevistiske eller fascistiske Flertal, der efter det ærede Medlem Hr. Holsteins Opfattelse ikke synes helt usandsynligt, saa vil jeg komme til at skuffe. Jeg vil forsøge at tale saa roligt og juridisk som overhovedet muligt.

Det ærede Medlem Hr. Zahle fremførte en hel Række nye Argumenter for den Opfattelse, som jeg havde gjort gældende i Gaar, hentet fra forskellige Sider og fra forskellige Lande, og det viste sig, at den Litteratur, der taler for min Opfattelse, var saa omfattende, at det virkelig lykkedes det ærede Medlem Hr. Zahle at bygge hele sit Foredrag uden, havde jeg nær sagt, i mindste Maade at røre ved hele min Opfattelse eller ved alle de Forfattere, som jeg citerede. I øvrigt var det jo særlig de ærede Medlemmer Hr. Rytter og Hr. Axel Møller, der mente at kunne fremføre juridiske Argumenter af Betydning for Fortolkningen af dette Spørgsmaal. Det ærede Medlem Hr. Rytter mente, at det var farligt i denne Sag at paaberaabe sig andre Landes Lovgivning, og det ærede Medlem Hr. Axel Møller sluttede sig hertil ved at sige, at Nellemanns og Ørstedes Synspunkter stammede fra Enevælden, og siden er andre Argumenter, saa vidt jeg forstod det ærede Medlem, trængt igennem i de fleste Lande. Man kan imidlertid ikke sige, at det er farligt at paaberaabe sig andre Landes Lovgivning, for det kommer an paa, hvad Formaalet fra min Side er dermed. Formaalet var kun at vende mig mod det i Almindelighed fra Matzen, Berlin og andre anførte Argument, at Sagens Natur og Domstolenes Stilling som saadan samt Retsstatens Idé skulde kræve Anerkendelsen af Højesterets Kompetence. Til Afvisning af denne Paastand er det ikke farligt, men tværtimod yderst naturligt at henvise til andre Landes Lovgivning, hvor man netop har alle mulige Opfattelser og alle mulige Systemer og selv under de mest demokra-

tiske Forfatninger fra den allernyeste Tid udtrykkelig har fastslaaet, at Højesteret ikke har denne Kompetence. Men saa kan det heller ikke ligge i Sagens Natur, at Højesteret staar over Lovgivningsmagten her.

Til det ærede Medlem Hr. Rytter, der sagde, at Ørsted fortolkede jo ikke den gældende Grundlov, vil jeg sige: Nej, det er rigtigt, det gjorde Ørsted ikke, men Ørsted erkendte overhovedet ikke, at Domstolene efter Grundloven var sideordnede de to andre Statsmagter. Ørsted vilde ikke erkende, at Grundloven, saadan som den blev foreslaaet i 1849, sideordnede Højesteret med de andre Statsmagter som en tredie Statsmagt.

De ærede Medlemmer Hr. Rytter og Hr. Axel Møller argumenterede dernæst mod min Opfattelse af § 25 i Grundloven. Jeg sagde i Gaar, at efter min Formening, støttet paa de Argumenter, der nærmere blev anført, maatte man nærmest sige, naar man gennemgik europæisk Ret, at i de Forfatninger, hvor Domstolenes Kompetence ikke udtrykkelig var anerkendt, var i hvert Fald Spørgsmaalet aabent; der er Forfatninger, der udtrykkelig udelukker Domstolene, ligesom det modsatte forekommer, og der er Spørgsmaalet ikke tvivlsomt. Jeg sagde, at hvis man ser paa den danske Grundlov og betragter Spørgsmaalet som aabent og vil finde Argumenter pro et contra, saa er der nogle Argumenter, der nærmest taler for, at Domstolene ikke har denne Ret, og derunder nævnte jeg, at der var almindelig Enighed om, at saaledes som Grundloven var blevet til, vilde det være givet, at end ikke overfor Administrationen vilde Højesteret have haft denne Kompetence, hvis det ikke udtrykkelig havde været fastslaaet i Grundloven. Jeg nævnte yderligere som et Argument den Omstændighed, at det i Grundlovens § 25 med Hensyn til foreløbige Love udtrykkelig er anført, at disse ikke maa stride mod Grundloven, hvoraf man slutter ogsaa fra Nellemanns Side, at saa maa disse foreløbige Love staa under Domstols Paakendelse. Det er denne Argumentation, mod hvilken de ærede Medlemmer Hr. Rytter og Hr. Axel Møller optræder. De anfører dog intet nyt. De Argumenter, de anfører, er allerede anført for Nellemanns Tid og gendrevet af Nellemann. Med den højtærede Formands Tilladelse skal jeg for at spare en længere Udvikling opløse et ganske lille Stykke, der svarer til, hvad de ærede Medlemmer siger. Det staar Side 144 i Nellemanns Civilproces. Han skriver her: „Vel har man sagt, at den udtrykkelige Fremhævelse af,